

Dibuix Artístic

Dibuixar vol dir observar i contemplar per poder abstraure i sintetitzar per mitjà de l'expressió gràfica la informació de la realitat que ens envolta. El dibuix és, doncs, un procés interactiu d'observació, reflexió i representació. Un procés que requereix una tècnica inicial, conèixer els recursos i els elements fonamentals. Aquest procés esdevé un exercici continu d'entrenament. Per practicar-lo, cal comprendre com s'interrelacionen les formes, les estructures, els volums, la perspectiva, les proporcions, el comportament de la llum i el color. D'aquesta manera el dibuix es converteix gairebé en un mètode de treball científic, tant per l'exploració com per la indagació. Cal ressaltar els avenços que els i les artistes han aconseguit al llarg de la història; l'anàlisi de les seves obres ajudarà a trobar respostes i afavorirà la nostra incursió en aquesta disciplina.

El dibuix és un llenguatge universal perquè és una activitat intel·lectual, un mitjà d'anàlisi i coneixement. És el primer enllaç d'unió entre la idea i la seva representació gràfica de manera creativa, cosa que propicia que sigui l'origen de l'activitat creadora i per tant imprescindible en el desenvolupament de totes les altres arts. Així resulta un primer pas en la resolució de projectes i propostes artístiques. Això fa que els diferents tipus de dibuix i els seus àmbits d'aplicació siguin extensos i variats, amb múltiples àrees de coneixement i amb necessitats formals i tècniques igualment diverses. Es constitueix en un llenguatge específic i complex que presenta múltiples possibilitats pràctiques i expressives.

Tanmateix, dibuixar no és només l'origen de diverses activitats artístiques o una eina de coneixement, també és una eina d'expressió i de comunicació, que projecta la nostra visió del món, no només per mitjà de l'estudi atent i analític, sinó també gràcies a la nostra imaginació, reinventant la realitat. El traç de l'artista sens dubte revela la seva necessitat creativa, i aquesta necessitat ha anat evolucionant al llarg de la història de la humanitat. El dibuix conté l'essència de l'ésser humà, resulta representatiu del seu autor i en conseqüència adquireix un valor autònom com a obra d'art.

La matèria de Dibuix Artístic pretén que l'alumnat assoleixi els objectius principals que desenvolupen les facultats metacognitiva i metaemotiva:

- Adquisició de les destreses i les tècniques necessàries, incloent-hi les digitals, per aplicar-les en diferents projectes i àmbits, i descobrir el dibuix com a llenguatge gràfic intel·lectual.
- Promoure una sensibilitat estètica cap a les obres pròpies i les dels altres, i descobrir el dibuix com a mitjà independent d'expressió personal.

Aquests objectius depenen de la competència clau Consciència i expressió culturals formada pels quatre components: identitat cultural, recepció cultural, autoexpressió i producció artística/cultural, que es combinen amb els descriptors d'altres competències clau del perfil de sortida de l'alumnat, incloent-hi aspectes relacionats amb la comunicació verbal, la digitalització, la convivència democràtica, la interculturalitat i la creativitat.

Aquesta matèria ha de contribuir a capacitar l'alumnat per fer una gestió eficaç de la informació en els processos de selecció, reelaboració i construcció de coneixement. L'enfocament que s'adopti ha de capacitar els estudiants per aplicar de manera integrada els sabers desenvolupats, ja sigui en la producció de textos que responguin a un format i situació determinats o en el disseny d'una recerca experimental aplicada a la comprovació d'una hipòtesi o el desenvolupament de solucions a problemes aplicats en contextos diversos. De la mateixa manera, la matèria ha de fer possible que, partint dels aprenentatges desenvolupats i de la capacitat d'argumentació, amb criteris lògics i ètics,

l'alumnat adopti una posició convenientment justificada i prengui decisions coherents davant d'una problemàtica social, política, econòmica, ambiental, sanitària, científica, etc.

Les competències s'han de treballar a partir de situacions d'aprenentatge, en contextos reals o significatius, que convidin l'alumnat a la reflexió, la col·laboració i l'acció.

L'assoliment de les competències específiques constitueix la base per a l'avaluació competencial de l'alumnat i es valorarà a través dels criteris d'avaluació. No hi ha una vinculació unívoca i directa entre criteris d'avaluació i sabers. Les competències específiques s'avaluaran mitjançant la posada en acció de diferents sabers, en diferents situacions, i s'ha de proporcionar la flexibilitat necessària per establir connexions entre si. En un enfocament competencial, els criteris d'avaluació i els sabers es vertebraran al voltant de les competències específiques.

Els criteris d'avaluació, vinculats directament a les competències específiques, expliciten l'avaluació de les capacitats i dels sabers que cal desenvolupar, mesuren el grau de desenvolupament d'aquestes competències i concreten els aprenentatges que volem identificar en l'alumnat i la manera de fer-ho. El professorat ha de contextualitzar i flexibilitzar aquests criteris d'acord amb les circumstàncies de la seva activitat.

Els criteris d'avaluació, que es desprenen directament de les competències específiques esmentades, estan dissenyats per contribuir a capacitar l'alumnat amb una gestió eficaç de la informació en els processos de selecció, reelaboració i construcció de coneixement, comprovant-ne el grau d'assoliment i com s'integren coneixements, destreses i actituds.

L'enfocament de la matèria ha de capacitar els estudiants per aplicar de manera integrada els sabers desenvolupats en propostes que donin solucions a problemes reals en contextos diversos, analitzats de manera crítica.

Dins la matèria de Dibuix Artístic I, els sabers bàsics s'articulen al voltant de cinc blocs que deriven dels criteris d'avaluació, i per tant dialoguen en diferent mesura amb les competències específiques. El primer bloc brinda a l'alumnat una formació inicial sobre el concepte de dibuix i la seva presència a diferents obres artístiques, i ofereix a més una visió més àmplia de la seva importància i funcionalitat en àmbits disciplinaris molt diversos. Els tres blocs següents faciliten a l'alumnat una formació preparatòria sobre tècniques, elements propis de l'expressió gràfica i el seu llenguatge, ordenació de l'espai i tractament de la llum. Mitjançant el cinquè bloc s'inicia l'alumnat en l'aprenentatge d'eines digitals aplicades al dibuix.

Posteriorment, a Dibuix Artístic II, s'aprofundeix en l'estudi de relacions estructurals, amb representacions i tècniques més complexes, tot avançant en un coneixement més extens del dibuix amb destreses pròpies de l'expressió gràfica. Els seus continguts transversals estableixen la creació de projectes sostenibles, la gestió responsable dels residus i la seguretat, a més de la toxicitat i l'impacte mediambiental dels diferents materials artístics, per contribuir a una formació global i una educació ambiental sostenible. A més el segon curs introdueix el dibuix de la figura humana.

L'assoliment de les competències específiques de la matèria requereix unes situacions d'aprenentatge que permetin a l'alumnat explorar una àmplia gamma d'experiències d'expressió gràfica utilitzant materials tradicionals i alternatius i mitjans i eines tecnològiques igualment variades. En el desenvolupament d'aquestes situacions, les competències específiques no s'han de veure com a independents, sinó que es treballaran en conjunt, fent que intervinguin les pràctiques més significatives en cada cas, de manera que es puguin adquirir els coneixements i les destreses de manera interrelacionada i progressiva pel que fa a la seva complexitat. Aquestes situacions han de proporcionar de manera crítica a

l'alumnat un panorama ampli d'aplicacions formatives i professionals en les múltiples facetes, treballant els sabers bàsics de manera interrelacionada.

En definitiva, l'ensenyament del Dibuix Artístic contribuirà a la formació del nostre alumnat tant en el desenvolupament de la seva sensibilitat artística, com en el de la seva creativitat i expressivitat, sense oblidar el desenvolupament de les capacitats d'observació, d'anàlisi i de reflexió crítica sobre la realitat.

Competències específiques

Competència 1

Interpretar el dibuix com a eina de coneixement, comunicació i expressió, valorant la diversitat de significats que origina com a font de riquesa cultural i artística, per tal d'inferir la pluralitat de representacions que possibilita en diferents propostes plàstiques del patrimoni global.

Críteris d'avaluació

1r curs	2n curs
<p>1.1 Identificar el dibuix com un mitjà de coneixement i comprensió del món, reflexionant sobre la presència en múltiples manifestacions culturals i artístiques.</p> <p>1.2 Comparar i comprendre l'ús que es fa del dibuix en diferents àmbits disciplinaris, fent una anàlisi i un debat constructiu a partir de les formes que adopta en processos creatius.</p> <p>1.3 Jutjar la promoció i la conservació del patrimoni cultural i artístic com bé essencial per a l'ésser humà, defensant i argumentant criteris personals sobre la seva importància com a llegat universal.</p>	<p>1.1 Analitzar críticament la presència del dibuix en diferents manifestacions culturals i artístiques, establint relacions entre si i amb la pròpia identitat cultural, incorporant a més la perspectiva de gènere.</p> <p>1.2 Comparar i comprendre el paper intel·lectual del dibuix en la història de les idees, realitzant una anàlisi i un debat constructiu a partir de les formes que adopta en processos creatius.</p> <p>1.3 Impulsar la pluralitat cultural i artística i la llibertat d'expressió, a través d'un discurs raonat i argumentat de manera activa, compromesa i respectuosa.</p>

Les societats realitzen —per diversos mitjans expressius— representacions del món que generen una identitat i un procés reflexiu propis, alhora que una àmplia pluralitat cultural i artística. En aquest sentit, el dibuix és una de les formes de pensament de tota societat, i per això, identificar la seva presència a les manifestacions culturals i artístiques de qualsevol lloc i època ajuda l'alumnat a valorar-lo com una eina universal de coneixement, comunicació i expressió. Alhora, es pot entendre la importància de la diversitat cultural com una font de riquesa, i valorar la rellevància de la seva promoció i conservació.

Comparar i apreciar, de forma raonada i compartida, mitjançant produccions orals i/o escrites, la pluralitat d'usos del dibuix en diferents àmbits artístics, ha de promoure en l'alumnat la curiositat per conèixer i explorar els diferents llenguatges i tècniques, i afavorir una anàlisi crítica i un judici propi sobre les seves funcions i intencionalitats.

Competència 2

Analitzar, amb actitud crítica i reflexiva, produccions plàstiques incloent-hi les contemporànies, reconeixent el llenguatge, els recursos i l'expressivitat de la creació gràfica presents, per adquirir una capacitat i formació artística que permeti aconseguir una veritable consciència visual i un gaudi estètic.

Criteris d'avaluació

1r curs	2n curs
<p>2.1 Analitzar els llenguatges i els elements plàstics de diferents propostes artístiques, incloent-hi les contemporànies, tot entenent els canvis de tendències que s'han produït al llarg de la història i utilitzant correctament el vocabulari i la terminologia específica.</p> <p>2.2 Gaudir de l'obra d'art i del dibuix com part inherent d'aquesta, valorant els reptes creatius i estètics que comporta tota producció cultural i artística.</p>	<p>2.1 Analitzar els llenguatges i els elements plàstics de diferents propostes artístiques, incloent-hi les contemporànies, tot valorant sense prejudicis la intencionalitat del missatge creat en llibertat i utilitzant correctament el vocabulari i la terminologia específics.</p> <p>2.2 Gaudir de l'obra d'art i del dibuix com part inherent d'aquesta, identificant-la adequadament per visualitzar i materialitzar idees.</p>

Una recepció artística completa requereix posicionar-se davant de qualsevol proposta cultural, incloent-hi les contemporànies, sense prejudicis, i amb el coneixement com més ampli millor del llenguatge, dels recursos i de les tècniques que són necessaris en tot procés creatiu. Reconeixer les dificultats plàstiques que es plantegen al llarg d'aquest procés ajudarà a valorar-lo. A més, una anàlisi crítica i reflexiva, mitjançant produccions orals i/o escrites, de l'expressivitat gràfica present en tota producció plàstica, ajudarà l'alumnat a utilitzar correctament el vocabulari i la terminologia específics. Entre els exemples analitzats cal incorporar la perspectiva de gènere i fer èmfasi en l'estudi de produccions artístiques realitzades per dones, així com la seva representació en l'art.

És un objectiu ineludible d'aquesta matèria conjugar l'anàlisi amb el coneixement, mantenir una posició oberta i respectuosa davant les dificultats, per afavorir així l'esdevenir d'una consciència visual i, d'una manera més ambiciosa, el desenvolupament del delit estètic davant qualsevol manifestació cultural o artística.

Competència 3

Aplicar les diferents eines i llenguatges del dibuix, analitzant, interpretant i comprenent la realitat, per propiciar la representació gràfica objectiva i expressiva tot potenciant la sensibilitat i afavorint el creixement personal.

Críteris d'avaluació

1r curs	2n curs
<p>3.1 Interpretar i representar gràficament la realitat objectiva i subjectiva de l'alumnat, utilitzant la pròpia expressió de manera espontània i creativa.</p> <p>3.2 Experimentar amb sensibilitat les possibilitats expressives dels recursos bàsics (punt, línia i forma) i de la seva sintaxi, desenvolupant el seu procés creatiu gràfic.</p>	<p>3.1 Interpretar i recrear gràficament la realitat objectiva i subjectiva de l'alumnat, utilitzant la pròpia expressió de manera espontània i creativa.</p> <p>3.2 Experimentar amb sensibilitat les possibilitats expressives de les formes i les textures aportant personalitat al procés creatiu.</p>

L'acció de dibuixar suposa una actitud d'obertura, una indagació sobre el món, alhora que una reflexió sobre la pròpia interpretació que en fem. El dibuix és, doncs, un dels mitjans artístics més complets per comprendre, analitzar i interpretar la realitat, perquè, d'una banda, ens ofereix una visió objectiva i, de l'altra, propicia l'expressió immediata i directa de l'artista i de la seva visió subjectiva. Conèixer aquestes qualitats fa que l'alumnat pugui utilitzar-lo en l'exteriorització del pensament, i així afavorir el seu desenvolupament personal i artístic.

Per donar suport a aquest procés creatiu, cal conèixer i explorar les possibilitats expressives dels recursos elementals propis del dibuix: punt, línia, forma i textura, així com la seva sintaxi. És molt important, igualment, l'elaboració d'esbossos a partir de l'observació detallada de la realitat, per anar avançant cap a una expressió gràfica personal que pugui incloure la pròpia imaginació.

Competència 4

Experimentar l'ús de diferents materials, tècniques i suports, incloent-hi el propi cos, reconeixent la importància d'aquests en les propostes artístiques contemporànies, per descobrir el gest del dibuix i l'apropiació de l'espai com a mitjans d'autoexpressió i acceptació personal.

Críteris d'avaluació

1r curs	2n curs
<p>4.1 Desenvolupar una empremta i un gest propis en la realització de dibuixos, combinant l'ús tradicional de materials, tècniques i suports amb una manipulació personal i innovadora.</p> <p>4.2 Generar composicions bidimensionals, figuratives o abstractes, explorant en la percepció i l'ordenació de l'espai, tot indagant sobre les tècniques, els materials i els suports més convenients al seu propòsit representatiu.</p>	<p>4.1 Integrar les tècniques tradicionals i l'experimentació amb el propi cos en produccions gràfiques tot reconeixent-ne globalment el valor artístic.</p> <p>4.2 Percebre gràficament l'espai tridimensional utilitzant diversos mitjans i tècniques, tot experimentant de forma oberta els efectes perceptius de la profunditat.</p>

Al llarg de la història de l'art, els grans avenços i transformacions s'han produït per la incessant experimentació que els i les artistes han introduït a les seves obres, ja sigui amb els materials i tècniques disponibles a cada moment, amb la representació de la tridimensionalitat o l'apropiació i la ubicació a l'espai de l'ésser humà. Tot i les grans diferències que podem trobar en les diferents tendències artístiques i èpoques, es repeteix que la percepció i la representació de l'espai s'ha fet prenent la mesura de la figura humana com a referència d'escala i proporció.

En algunes propostes artístiques contemporànies, el cos humà ha traspassat aquest límit de referència per convertir-se en el protagonista de la creació artística, ja sigui com a suport o com a eina, portant l'expressivitat del gest i de la petjada al mateix centre de l'obra. Igualment, també s'ha traspassat el límit de la representació bidimensional de la tridimensionalitat per arribar a la mateixa apropiació de l'espai, que s'ha convertit en el suport de la pròpia intervenció artística. Descobrir i explorar aquestes darreres formes d'expressió gràfica afavoreix l'autoexpressió i desenvolupa l'autoconfiança i l'acceptació personal.

Competència 5

Interpretar la pràctica artística, reconeixent els referents culturals anteriors com a part inherent a les noves creacions, per valorar aquesta pràctica com a mitjà d'expressió d'idees, opinions i emocions en un context de referències interconnectades en el temps.

Criteris d'avaluació

1r curs	2n curs
<p>5.1 Integrar en els propis dibuixos i creacions gràfiques els procediments o les tècniques utilitzats en referents artístics del seu interès, utilitzant la pràctica creativa per comunicar i expressar de manera oberta les seves idees, sentiments i emocions.</p> <p>5.2 Descobrir l'acció de dibuixar com un enfrontament personal amb la realitat i amb un mateix, reconeixent el dibuix artístic com un mitjà autònom d'expressió i comunicació.</p>	<p>5.1 Investigar de manera activa la presència de tecnologies digitals en referents artístics contemporanis i integrar aquesta recerca en el procés creatiu i expressiu.</p> <p>5.2 Descobrir l'acció de dibuixar com una exploració de l'espai exterior i interior de l'ésser humà, materialitzant en dibuixos els sentiments i les emocions i prenent com a punt de partida la pròpia voluntat i necessitat de crear.</p>

El coneixement i l'anàlisi de diferents manifestacions culturals i artístiques, de qualsevol lloc i època, afavoreixen que l'alumnat compregui les influències que unes propostes han tingut sobre les altres, fins i tot prenent referents de cultures diferents de la pròpia i la de l'artista que la creï. També pot establir així connexions entre diferents tipus de llenguatges plàstics, visuals i audiovisuals (fotografia, còmic, cinema, publicitat) i explorar la presència del dibuix com a mitjà primer d'expressió en cadascun. Alhora, es forja una cultura visual i descobreix els avenços en procediments o tècniques utilitzades en cada mitjà creatiu. A més, assimilant que tota creació artística nova no trenca mai totalment amb els referents previs, pot valorar la importància de la pròpia identitat cultural com a suport i base per enriquir les seves produccions.

Competència 6

Construir i desconstruir produccions gràfiques expressives i creatives, descobrint la importància dels elements del llenguatge gràfic i la seva organització per desenvolupar un estil personal que millori l'execució tècnica i les qualitats comunicatives i expressives de les pròpies produccions en un clima d'intercanvi d'idees.

Críteris d'avaluació

1r curs	2n curs
<p>6.1 Controlar els mecanismes de la percepció visual, les seves lleis i principis, així com la composició i l'ordenació dels elements en l'espai, mostrant interès en les seves aplicacions i emprant-los amb intencions comunicatives i/o expressives.</p> <p>6.2 Experimentar en les seves pròpies representacions amb els elements del llenguatge gràfic, descobrint el traç del dibuix artístic com evidència del sentir i el ser de l'artista.</p>	<p>6.1 Estudiar la transformació de les formes en entorns urbans o naturals per evidenciar múltiples possibilitats expressives.</p> <p>6.2 Desenvolupar un traç propi en les representacions gràfiques intentant millorar la connexió mà/cervell durant el procés de creació.</p>

El dibuix parteix de l'observació precisa i activa de la realitat, per això és fonamental entendre com funciona la percepció visual de la qual partim, les seves lleis i principis, i l'organització dels elements a l'espai. El coneixement i l'ús dels elements del llenguatge gràfic, les formes, els signes, les possibilitats expressives i els efectes visuals, faciliten a l'alumnat la construcció del mecanisme de treball amb el dibuix com a base. Aquest permet comprendre les imatges, les seves estructures i la seva composició. El dibuix es converteix així en un mètode d'anàlisi de les formes, on es mostra el que és més destacat dels objectes, que alhora es descobreixen davant nostre en tota la seva veritat, i desvetllen el que passava desapercbut. Com tot mètode, el dibuix necessita una constància a la feina. Només dibuixant s'arriba a aconseguir la destresa i l'habilitat necessària per fer-lo servir en els nostres projectes.

Al mateix temps que un mètode de coneixement, el dibuix és un mètode d'expressió. A mesura que s'avança en la seva pràctica, el traç i el gest esdevenen més personals, arriben a ser les nostres empremtes expressives i comunicatives i s'aconsegueix exterioritzar la nostra pròpia visió de la realitat i el nostre món interior.

Competència 7

Descobrir i seleccionar les tècniques pròpies del dibuix, tant tradicionals com digitals, identificant les eines, els mitjans, els suports, cercant noves possibilitats experimentals, per integrar-les de forma innovadora en la realització de produccions gràfiques en contextos contemporanis.

Críteris d'avaluació

1r curs	2n curs
<p>7.1 Elaborar diverses solucions de representacions visuals, a diferents nivells d'iconicitat, tot identificant les eines, els mitjans i els suports necessaris, justificant-ne raonadament i respectuosament l'elecció i buscant la innovació en el seu ús.</p> <p>7.2 Aplicar de manera oberta les eines, els mitjans i els suports més adequats per fer interpretacions gràfiques de la realitat, tot utilitzant els valors expressius del clarobscur i del color que millor contribueixi a la intenció creativa.</p>	<p>7.1 Plantejar solucions alternatives a la representació de la realitat, en diferents nivells d'iconicitat, mostrant un pensament divergent, utilitzant amb correcció les eines, els mitjans i els suports seleccionats i buscant activament un resultat final ajustat a unes intencions expressives prèvies.</p> <p>7.2 Innovar en l'ús d'eines, mitjans i suports en les seves interpretacions gràfiques de la realitat o del seu món interior, utilitzant els valors expressius del clarobscur i del color per contribuir a una intenció creativa concreta.</p>

Perquè l'alumnat pugui experimentar amb les tècniques del dibuix, tant tradicionals com digitals, cal facilitar-los uns coneixements bàsics previs d'un catàleg ampli d'eines, mitjans i suports. Un cop identificades les seves possibilitats d'ús i d'expressió, es poden seleccionar els més adequats a les finalitats de l'alumnat en cada moment, experimentant i explorant solucions alternatives en les representacions gràfiques que se'ls plantegi.

Reconèixer el dibuix no sols com un mètode d'anàlisi, sinó també com un llenguatge creatiu, comporta comprendre els diferents nivells d'iconicitat que es poden donar en les representacions gràfiques, així com els valors expressius del clarobscur i del color. Per crear produccions gràfiques que resolguin aquests diferents plantejaments, de manera ajustada a la intenció inicial, l'alumnat ha de seleccionar les tècniques més adequades, cercant a més innovar en el seu ús per aconseguir resultats personals.

Competència 8

Adaptar els coneixements i les destreses adquirits, desenvolupant la retentiva i la memòria visual, per experimentar i reaccionar amb creativitat i eficàcia davant de nous desafiaments en la representació gràfica.

Críteris d'avaluació

1r curs	2n curs
<p>8.1 Observar l'entorn de manera conscient i activa, seleccionant i abstractant el més representatiu del model escollit per representar-lo gràficament.</p> <p>8.2 Aplicar el mètode d'encaix en la resolució de problemes de representació gràfica, analitzant amb interès tant els diferents volums com l'espai que completa el conjunt.</p>	<p>8.1 Interpretar gràficament la realitat observada emprant la retentiva i la memòria visual per expressar idees i emocions.</p> <p>8.2 Valorar i aplicar la perspectiva com a mètode per recrear la tridimensionalitat a través del contrast lumínic, dels efectes de profunditat i dels canvis de proporció per augmentar les capacitats expressives.</p>

En el procés de la representació gràfica de la realitat, cal observar de manera conscient l'entorn, per després seleccionar i abstrure el més representatiu. La realitat que es percep no és res més que la reconstrucció que fa el nostre cervell de la informació rebuda, i en aquesta reconstrucció intervé com a factor fonamental la memòria visual, entesa com la capacitat de recordar imatges. Quan es dibuixa del natural cal observar, analitzar i retenir la informació que es vol traslladar al dibuix, i per això s'exercita la memòria visual i la retentiva, destreses fonamentals en l'expressió gràfica. Per mitjà de l'encaix i de l'enquadrament s'organitza aquesta informació al pla i s'estableixen proporcions tant en les formes i els objectes com en l'espai que els envolta.

A més, en el procés de dibuixar intervenen imatges mentals, records i la imaginació, per això a les produccions gràfiques es transmet no només la visió i la interpretació exterior del món, sinó també la visió interior, i s'aconsegueix així una expressió personal i diferenciada de la resta.

Competència 9

Dissenyar i crear projectes gràfics col·laboratius, adaptant el disseny i el procés a les necessitats pròpies de l'àmbit disciplinari i contribuint de forma creativa en la seva planificació i realització, per entomar amb més seguretat possibles reptes professionals i valorar l'enriquiment que suposa compartir.

Críteris d'avaluació

1r curs	2n curs
<p>9.1 Participar activament en el procés de disseny d'un projecte gràfic, dins un àmbit disciplinari, assumint diferents rols de manera col·laborativa i utilitzant amb interès els valors expressius del dibuix artístic i els seus recursos.</p> <p>9.2 Reflexionar de manera respectuosa sobre les dificultats en planificar un projecte gràfic compartit, entenent-lo com un instrument de millora del resultat final, destacant professions relacionades amb el dibuix artístic i expressant la pròpia opinió de manera raonada.</p>	<p>9.1 Participar activament en el procés de disseny d'un projecte gràfic, dins un àmbit disciplinari, assumint diferents rols de manera col·laborativa i utilitzant amb interès els valors expressius del dibuix artístic i els seus recursos.</p> <p>9.2 Reflexionar de manera respectuosa sobre les dificultats en planificar un projecte gràfic compartit, entenent-lo com un instrument de millora del resultat final, destacant professions relacionades amb el dibuix artístic i expressant la pròpia opinió de manera raonada.</p> <p>9.3 Exposar de manera inclusiva el resultat d'un projecte gràfic, individual o grupal, i explicar com s'han aplicat els valors expressius i els recursos mobilitzats per tal de millorar la capacitat discursiva i saber difondre tots els valors d'un projecte.</p>

El dibuix és present en múltiples àmbits disciplinaris, com ara el disseny, l'arquitectura, la ciència, la literatura o l'art. Dissenyar un projecte concret, de manera col·laborativa i amb una finalitat definida, ofereix a l'alumnat la importància d'establir una planificació adequada i una organització i un repartiment de tasques coherent, entenent que crear qualsevol projecte gràfic ajustat a un àmbit disciplinari suposa assumir riscos importants i reptes. L'alumnat n'ha de ser conscient i ha de tenir present en tot moment la intenció última del

projecte que està creant, així com la rellevància d'assumir responsabilitats i respectar les opinions dels altres. Tot aquest procés ajuda a descobrir a l'alumnat que ha d'adaptar la planificació inicial davant de possibles dificultats o canvis exigits pel propi disseny de la producció. Igualment, l'alumnat ha de comprendre la importància de compartir les seves idees, i assumir la diversitat de públic a què es pot enfrontar i la repercussió d'una difusió adequada. Avaluar tot el projecte i les seves fases, descobrint els possibles errors i encerts abans de portar-lo a la pràctica, facilita el procés posterior de creació i elaboració i permet introduir alternatives i propostes diverses, alhora que desenvolupa en l'alumnat una major seguretat per fer front a possibles projectes professionals en el futur.

Sabers

Els sabers, entesos com el conjunt de coneixements, destreses, valors i actituds, es formulen amb relació a contextos on es pot desenvolupar el seu aprenentatge competencial. Els i les docents poden incorporar contextos alternatius si ho consideren pertinent. Per tal de facilitar els aprenentatges i el desenvolupament de les competències específiques corresponents, el professorat pot valorar la possibilitat d'organitzar els sabers de la matèria, o de les diferents matèries coordinades en un àmbit, a partir de situacions.

Les situacions permeten programar el curs de qualsevol nivell, matèria o àmbit a partir d'una col·lecció o seqüència de reptes, contextos i circumstàncies del món real, dels quals deriven preguntes que cal contestar i que entrellacen els sabers, és a dir, els coneixements, les destreses, els valors i les actituds, amb les capacitats que sustenten l'enfocament competencial dels aprenentatges, la qual cosa modifica la planificació habitual d'adquisició de sabers i competències basada en la lògica acadèmica pròpia de les àrees de coneixement o matèries, plasmada en la seqüència tradicional dels temes disciplinaris. Es pretén acostar-se a la lògica de l'aprenent per donar sentit als seus aprenentatges basant-se en la seqüència de contextos rellevants plasmats en les situacions.

Primer curs

El concepte i la història del dibuix

- Analitzar, interpretar i valorar el dibuix com un procés interactiu de múltiples accions (observació, reflexió, imaginació, representació i comunicació), establint lligams amb el coneixement ja estudiat per l'alumnat en altres disciplines.
- Identificar i diferenciar les principals manifestacions artístiques del dibuix que han estat clau des de l'antiguitat fins al romanticisme a partir d'estratègies per a la cerca d'informació tot incorporant la perspectiva de gènere i el patrimoni local.
- Descobriments del dibuix com a part de múltiples processos artístics relacionats amb el disseny, l'arquitectura, la ciència, la literatura i la filosofia per aproximar l'alumnat en l'entorn del centre i les seves relacions.

L'expressió gràfica i els seus recursos elementals

- Comparació i anàlisi de la terminologia, dels materials i de les tècniques gràficoplàstiques tant seques com humides a través d'una tria d'exemples en l'entorn proper.
- Experimentació i reconeixement plàstic i expressiu dels elements bàsics del dibuix (punt,

línia i forma) en relació amb conceptes estudiats en altres matèries artístiques.

- Identificació dels diferents nivells d'iconicitat d'una imatge com a eina poderosa per representar el món.
- Aplicació de l'esbós i l'encaix en la composició a partir d'assajos elementals en l'entorn natural i d'exemples elaborats de l'estudi de la història de l'art.
- Experimentació del procés creatiu a partir de l'aplicació de metodologies i tècniques variades aplicades a projectes de millora de l'entorn de l'alumnat dins i fora del centre.

Percepció i ordenació de l'espai

- Identificació i aplicació dels principis de la percepció visual i la psicologia de la gestalt per mitjà de la comparació de diferents imatges tant de la història de l'art com de la neurologia i d'altres disciplines.
- Reconeixement i aplicació de la sintaxi visual i les il·lusions òptiques en creacions pròpies i d'altres.
- Experimentació, ús i expressió en l'equilibri compositiu i de les direccions visuals en diferents suports, contextos i situacions, mitjançant diverses estratègies.
- Comparació i anàlisi del llenguatge visual, la sintaxi de la imatge i els seus elements bàsics: punt, línia, pla, color, forma i textura en relació amb els conceptes ja estudiats en les diferents matèries artístiques.
- Descoberta i experimentació de la perspectiva axonomètrica i cònica per capacitar l'alumnat a expressar situacions més complexes i ser conscient de la importància dels diferents sistemes de representació a l'hora d'organitzar l'espai gràfic de treball.

La llum, el clarobscur i el color

- Identificació i aplicació dels principis de la percepció visual i la psicologia de la Gestalt per mitjà de la comparació de diferents imatges i contrastant diverses fonts d'informació.
- Comparació, anàlisi i experimentació dels tipus de llum, valoració tonal, clarobscur i volum en creacions pròpies i d'altres.
- Anàlisi de la naturalesa, percepció, psicologia i simbologia del color per saber integrar de manera creativa aquests elements en l'espai gràfic.
- Descobriments de la monocromia, bicromia i tricromia aplicada al dibuix vinculades tant a funcions estéticoestilístiques com funcionals en contextos reals.

Tecnologies i eines digitals

- Identificar i seleccionar el programari de dibuix i pintura digital per crear produccions pròpies, individuals i/o col·lectives i alienes.
- Experimentació i exploració d'eines de dibuix vectorial i edició d'imatges en un context proper a l'alumnat i en relació amb possibles sortides professionals.

- Desenvolupar el dibuix en moviment en la creació de peces visuals i audiovisuals partint de llenguatges que suposin un repte interpretatiu, com ara la dansa o la música.

Segon curs

El concepte i la història del dibuix

- Identificar i diferenciar les manifestacions artístiques del dibuix en l'art dels segles XIX i XX, analitzant amb atenció els fenòmens de la representació subjectiva i l'abstracció tot incorporant la perspectiva de gènere i el patrimoni local.
- Descobriments del dibuix com expressió artística totalment contemporània (l'obra com a projecte, l'obra múltiple de fàcil distribució, el dibuix com a eina d'intervenció en l'espai, etc.) per aproximar l'alumnat a totes les seves possibilitats expressives.

L'expressió gràfica i els seus recursos elementals

- Desenvolupar la retentiva i la memòria visual a partir d'assajos elementals i d'exemples elaborats.
- Identificació, experimentació i transformació de formes positives i negatives i de textures visuals i tàctils per saber integrar-los de manera creativa en produccions artístiques globals.

Dibuix i espai

- Reconeixement i aplicació de la línia, el dibuix i la tridimensionalitat amb relació als conceptes ja estudiats en les diferents matèries artístiques.
- Ús de l'enquadrament en el dibuix del natural fent servir diferents suports, situacions i estratègies que obliguin l'alumnat a mobilitzar recursos ja apresos en altres disciplines com ara el còmic, la fotografia o el cinema.
- Anàlisi i experimentació del dibuix en espais interiors, exteriors, urbans i naturals a partir de l'aplicació de metodologies i tècniques variades.
- Discernir i experimentar la relació entre geometria i naturalesa vinculada tant a funcions esteticostilístiques com funcionals en contextos reals d'entorns naturals.

La llum, el clarobscur i el color

- Aplicació dels principis de l'ombrejat, la taca, les escales i les claus tonals per saber integrar de manera realista aquests elements.
- Comparació i anàlisi dels diferents usos, qualitats i relacions del color tant local i tonal com ambiental com a eina poderosa per representar el món.
- Ús i experimentació de les dimensions del color i de la perspectiva atmosfèrica en produccions pròpies, individuals i/o col·lectives i alienes.
- Identificar i generar creacions d'art òptic i geomètric, amb un especial interès pel color en

la línia, per atraure visualment a partir de l'aplicació de tècniques contemporànies concretes.

La figura humana

- Identificar, reflexionar i representar la figura humana al llarg de la història a través dels diferents cànons i proporcions esdevinguts en estereotips de bellesa per fomentar la riquesa cultural i representativa del món.
- Desenvolupar nocions bàsiques d'anatomia artística en creacions pròpies i d'altres.
- Elaborar apunts del natural, l'escorç i el retrat amb faccions i expressions expressives per saber integrar de manera creativa aquests elements en projectes personals i col·lectius amb la participació de la comunitat educativa.
- Generar creacions amb el cos humà com a suport i instrument d'expressió artística vinculades tant a funcions estètiques com reivindicatives en contextos de l'entorn proper.